

РОБЕРТ ВАН ХЮЛИК

ДВАМАТА ПРОСЯЩИ

Част 13 от „Китайски загадки“

Превод от английски: Явор Въжаров, 1997

chitanka.info

ИСТОРИЯТА Е ЗА ТОВА, КАК ВЕДНЪЖ СЪДИЯТА ДИ ЗАКЪСНИВА ЗА СЕМЕЙНАТА ВЕЧЕРЯ, ПОСВЕТЕНА НА ПРАЗНИКА НА ФЕНЕРИТЕ — ТЪРЖЕСТВОТО, С КОЕТО В КИТАЙ ПРИКЛЮЧВА МНОГОДНЕВНОТО ЧЕСТВАНЕ НА НОВАТА ГОДИНА. В ТОЗИ ДЕН СЕ ПРИГОТВЯ ИНТИМНА СЕМЕЙНА ВЕЧЕРЯ, ПО ВРЕМЕ НА КОЯТО ЖЕННИТЕ В ДОМАКИНСТВОТО ВЛИЗАТ ВЪВ ВРЪЗКА С ОРАКУЛА И ГО ПИТАТ КАКВО ЩЕ ИМ ДОНЕСЕ ГОДИНАТА. СЪБИТИЯТА СЕ РАЗИГРАВАТ В ГРАД ПУЯН, ДОБРЕ ПОЗНАТ НА ЧИТАТЕЛИТЕ ОТ РОМАНА „СКЕЛЕТ ПОД КАМБАНАТА“. В ГЛАВА IX НА ТОЗИ РОМАН СТАВА ДУМА ЗА БОХЕМА ЛУО, КОЛЕГА НА СЪДИЯТА ДИ, МАГИСТРАТ НА СЪСЕДНИЯ ОКРЪГ ЦИНХУА. ЗА НЕГО СЕ СПОМЕНАВА И В НАСТОЯЩИЯ РАЗКАЗ, СЪДЪРЖАЩ ПЕЧАЛНАТА УЧАСТ НА ДВАМА ПРОСЯЦИ.

Когато си тръгна и последният посетител, съдията Ди се облегна в креслото си с въздышка на облекчение. Той хвърли уморен поглед към градината в задния двор. Вечерният мрак вече бе започнал да се сгъстява, а тримата му малки синове все още играеха между храстите. Те окачваха по клоните запалени фенери, украсени с образите на Осмината безсмъртни^[1].

Беше петнайсетият ден от Първия месец, Празникът на фенерите. Хората окачваха в къщите си и около тях пъстри фенери, най-разнообразни по размер и форма. Целият град тънеше в ярка многоцветна феерия. Откъм парка отвъд стената на градината до съдията долитаха веселите възгласи на шумното множество. През целия следобед в резиденцията му, разположена в задния двор на съдилището, пристигаха да изкажат поздравленията си по случай знаменателния ден видни граждани на Пуян — процъфтяващия окръг, в който Ди от една година беше съдия.

Съдията отмести назад черната шапка с дълги уши и прокара длан през лицето си. Не беше свикнал да пие толкова вино през деня и се чувстваше леко замаян. Наведе се към масата и взе от вазата една голяма бяла роза. Смяташе се, че миризмата ѝ намалявала въздействието на алкохола. Вдъхна дълбоко свежия ароматна цветето и си помисли, че последният посетител, старейшината на гилдията на ковачите Лин, наистина бе злоупотребил с гостоприемството му. Този човек като че залепна за стола! А съдията трябваше да се преоблече и да се поосвежи, преди да се яви в покоите на трите си съпруги, които сега ръководеха приготовленията за празничната семейна вечеря.

В градината отвън кънтяха весели детски гласчета. Съдията погледна натам и видя, че двете му по-големи момчета се мъчат да достигнат един голям цветен фенер.

— Хайде, прибирайте се и се изкъпете — подвикна им той.

— Акуей иска да вземе този хубав фенер, който направихме ние с кака — възмутено извика най-голямoto момче.

Съдията се канеше да повтори нареддането, когато с крайчеца на окото зърна, че вратата в дъното на хола се отваря. Тътрезейки нозе, влезе довериеният му съветник сержант Хун. Като видя колко бледен и уморен изглежда старият човек, съдията побърза да каже:

— Седни и изпий чаша чай, Хун. Съжалявам, че днес се наложи да ти оставя цялата текуща работа в съдилището. Мислех, след като си тръгнат гостите, да ида в канцеларията и да поработя, но майстор Лин се забрави. Тръгна си едва преди няколко минути.

— Нямаше нищо особено, господарю — рече сержантът, докато наливаше чай за съдията и за себе си. Трудно беше само да накарам чиновниците да не се разсейват. Празничното настроение бе завладяло и тях.

Седна и засърба чая, като внимателно повдигаше оределите си сиви мустаци с палеца на лявата ръка.

— Е, нали днес е Празникът на фенерите! — каза съдията и върна бялата роза на мястото ѝ. — Щом като не е пристигнало съобщение за някой спешен случай, нека и ние поне веднъж да се поотпуснем.

Сержант Хун поклати глава.

— Точно преди обяд, господарю, в канцеларията дойде надзорникът на Северния квартал и съобщи за едно произшествие. Някакъв стар просяк паднал в дълбок канал край една затънена уличка недалеч от дома на майстор Лин. Главата му вероятно се е ударила о остръ камък на дъното и той умрял. Регистраторът на смъртните случаи направи оглед на тялото и подписа удостовериението за смърт при злополука. Клетникът беше облечен само в една оръфана роба, нямаше дори шапка на главата си и сивите му коси висяха неприбрани. Единият му крак е сакат. Сигурно се е препънал и е паднал в канала, когато призори е отивал да проси. Шън Ба, старейшината на просяшката гилдия, не можа да го разпознае. Нещастникът навярно е пристигнал в града от околностите, като се е надявал да събере нещичко по време на празника. Ако не се яви никой да прибере трупа, утре ще трябва да го изгорим.

Съдията Ди погледна към най-големия си син, който влачеше един стол между колоните, заместващи предната стена на хола, и

подвикна:

— Стига си тътрил този стол! Направете каквото ви казах! И тримата!

— Да, господарю! — в хор изчуруликаха момчетата. Докато децата се изнизваха, съдията каза на Хун:

— Нареди на надзорника каналът да бъде покрит, Както трябва, и хубаво го нахокай. Тия хора са длъжни да се грижат за доброто състояние на улиците в своите квартали. Между другото, Хун, чувствай се поканен на Нашата скромна семейна вечеря.

Старецът се поклони с благодарствена усмивка.

— Отивам да затворя канцеларията, господарю. След половин час ще се явя в покоите ви.

Когато сержантът излезе, съдията си помисли, че и той самият трябва да смени церемониалната си роба от корав зелен брокат с удобна домашна дреха. Но не му се разделяше с тишината в опустялата приемна и си каза, че няма да е зле да изпие още една чаша чай тук. Отвън в парка също бе станало по-тихо. Хората се разотиваха по домовете си за вечерния ориз. По-късно отново щяха да се стълпят на улиците, за да се порадват на разноцветните фенери и да пийнат по нещо в околните винарни. Съдията остави чашата и си помисли, че може би не трябваше да дава свободна вечер на Ма Жун и на другите си двама помощници, защото не бе изключено по-късно да избухнат неразбории в квартала с вертепите. На всяка цена трябваше да каже на началника на стражата да удвои броя на хората по улиците.

Ди отново посегна към чашата, но замръзна на мястото си и се загледа втренчено в тъмното дъно на хола. Беше влязъл висок стар човек. Изглеждаше облечен в оръфана роба. Нямаше шапка на главата си, дългите му коси висяха на кичури. Той тихо закуцука през приемната, като се подпираше на извита тояга. Сякаш не забеляза съдията и мина край него с наведена глава. Ди понечи да извика и да го попита как така влиза без предизвестие, но думите замръзнаха в гърлото му. Той застине, втрещен от внезапен ужас. Старецът сякаш мина направо през големия шкаф и безшумно изчезна в градината. Съдията скочи и изтича към стъпалата, които водеха натам.

— Хей, вие! Върнете се! — гневно извика той.

Отговор не последва. Ди слезе в окъпаната от лунното сияние градина. Нямаше никой. Той побърза да претърси ниските храсти

покрай оградата, но не намери нищо. Малката врата, която извеждаше навън към парка, както обикновено беше заключена и добре залостена.

Съдията остана прав и неподвижен. Неволно потрепери и се загърна по-плътно с робата си. Беше видял призрака на мъртвия просяк.

След известно време се овладя. Обърна се рязко, качи се обратно в приемната и тръгна по мрачния коридор, който водеше към предната част на личните му покои. Отвърна разсейно на почтителния поздрав на слугата, който стоеше до вратата и палеше двата пищно оцветени фенера, окачени над нея. После пресече централния двор на съдилището и влезе в канцеларията.

Чиновниците си бяха отишли. Завари само сержант Хун, който на светлината на една едничка свещ разпределяше струпани върху писалището документи. Старият служител вдигна учуден поглед към съдията.

— Помислих си, че все пак бих могъл да хвърля едно око на оня умрял просяк — нехайно каза Ди.

Хун бързо запали нова свещ и поведе съдията през мрачните пустни коридори към тъмницата зад съдебната зала. В едно странично помещение върху чамова маса лежеше слаба фигура, покрита с тръстикова рогозка.

Съдията взе свещта от Хун и му направи знак да отметне рогозката. Вдигна нагоре светлината и се взря в безжизненото изтерзано лице. Беше прорязано от дълбоки бръчки, с хълтнали страни, но нямаше грубите черти, както би могло да се очаква у един просяк. Мъжът изглеждаше петдесетгодишен. Дългите му разрошени коси започваха да сивеят. Тънките устни под късите мустаци бяха разкривени в грозна мъртвешка гримаса. Нямаше брада.

Съдията разтвори долната част на парциаливата, покрита с кръпки дреха. Посочи безформения ляв крак и каза:

— Сигурно преди години е счупил коляното си и то не е било наместено, както трябва. Вероятно силно е куцал.

Сержант Хун вдигна дългата закривена тояга, оставена в ъгъла и каза:

— Доста е висок и се е подпирал на тази дълга патерица. Намерена е недалеч от него на дъното на канала.

Съдията кимна. Опита се да повдигне лявата ръка на трупа, но тя се бе вкочанила. Наведе се, огледа внимателно ръцете, после се изправи и каза:

— Погледни тук, Хун. Меки ръце без мазоли... дълги, добре поддържани нокти... Обърни тялото!

Когато сержантът успя да обърне вдървения труп по очи, съдията разгледа зеещата рана на тила. След това подаде свещта на Хун, измъкна от ръкава си книжна салфетка и с нейна помощ внимателно отмести встрани спъстените сиви коси, зацепани със спечена кръв. Разгледа салфетката на светлината на свещта, показва я на Хун и каза:

— Виждаш ли този ситен прах и белите песьчинки? Май на дъното на канала не се намират такива неща.

Сержант Хун объркано поклати глава и бавно отвърна:

— Не, господарю. Там по-вероятно има кал и тиня...

Съдията се премести в другия край на масата и огледа босите ходила. Бяха бели, с гладка кожа. Ди се обърна към Хун и каза бавно:

— Страхувам се, че нашият регистратор е мислел повече за днешния празник, отколкото за задълженията, които трябва да изпълни, след като има смъртен случай. Този човек не е бил просяк и не е паднал случайно в канала. Бил е хвърлен там, вече мъртъв. Убиецът му е хвърлил...

Хун кимна, подръпвайки умислено късата си сива брадица.

— Да... Убиецът сигурно го е съблякъл и му е нахлузи тази просяшка одежда. Трябващо веднага да ми направи впечатление, че човекът е гол под вехтата си дреха. И най-окаяните просяци носят нещо отдолу. Нощите все още са доста студени — той погледна отново зейналата рана и попита: — Не ви ли се струва господарю, че е бил ударен по главата с тежка тояга?

— Може би — отвърна съдията и приглади дългата си черна брада. — Да е постъпвало скоро съобщение, че някой е изчезнал?

— Да, господарю. Вчера майстор Лин изпрати бележка, с която съобщава, че господин Уан, домашният възпитател на внуките му, вече два дни не се е приbral след седмичния си почивен ден.

— Странно... Лин не спомена за това преди малко, когато беше тук — измърмори съдията. — Кажи на началника на стражата да пригответи носилката ми. А домоуправителят да предаде на първата ми съпруга да не ме чакат за вечеря.

Хун излезе, а съдията остана прав, свел очи към мъртвеца, чийто призрак бе пресякъл хола пред очите му.

Старият майстор излезе тичешком в предния двор на дома си, когато носачите оставиха големия служебен паланкин на съдията Ди. Докато помагаше на магистрата да слезе, Лин развълнувано попита:

— Ай, ай!... На какво щастливо събитие съм задължен за тази неочеквана чест?

Очевидно Лин ставаше от празничната семейна трапеза, защото лъхаше на вино и леко заваляше думите.

— Страхувам се, че събитието не е от най-щастливите — отвърна съдията, докато Лин го въвеждаше заедно със сержант Хун в приемната си. — Бихте ли ми описали изчезналия домашен възпитател на децата ви.

— О, небеса, от все сърце се надявам, че не му се е случило нещо!... Ами... външността му не се отличаваше с нищо особено. Висок мъж с къси мустаци и без брада. Куцаше, левият му крак беше доста крив.

— Случило му се е нещо, и то фатално — каза съдията с равен глас.

Лин го стрелна с поглед, после направи жест, с който го покани да заеме почетното място на централната маса под огромния фенер от цветна коприна, окачен заради празника. Той самият седна срещу съдията. Хун остана прав зад стола на господаря си. Докато прислужникът наливаше чай, майстор Лин каза бавно:

— Значи затова Уан не се завърна след почивката.

Внезапната новина, изглежда, го поотрезви.

— Закъде замина? — попита съдията.

— Само небесата знаят. Не съм от хората, които се месят в личните работи на хората от домакинството. Уан почиваше всеки четвъртък. Тръгваше оттук в сряда след вечерния ориз и се връщаше в четвъртък по същото време. Това е всичко, което зная... А и друго не ме интересува, ако смея така да се изразя, ваше превъзходителство.

— От колко време работи при вас?

— От около година. Пристигна от столицата с препоръчително писмо от един известен тамошен майстор ковач. Имах нужда от

домашен възпитател за внуците си и го наех. Излезе кротък и разбран човек. Освен това много добър възпитател.

— Знаете ли защо е напуснал столицата и е дошъл да търси работа тук, в Пуян? Имаше ли някакви роднини тук?

— Откъде да знам! — троснато отвърна Лин. — Нямах навика да разговарям с него за друго освен за възпитанието на внуците ми.

— Повикайте домоуправителя си!

Старейшината се извърна в стола си и повика служителя, който сновеше в дъното на просторната приемна.

Когато той пристъпи до масата и направи дълбок поклон, съдията Ди му каза:

— С господин Уан се е случило нещастие и трибуналът трябва да уведоми най-близките му родственици. Предполагам, че са ти известни адресите на някакви негови роднини тук?

Домоуправителят хвърли смутен поглед към господаря си и изрече със запъване:

— То... той... доколкото ми е известно... господин Уан нямаше роднини в Пуян, ваше превъзходителство.

— Тогава къде е ходел в почивните си дни?

— Никога не ми е казвал, ваше превъзходителство. Предполагам, че при някой приятел... или нещо такова — и когато забеляза скептичното изражение на съдията, побърза да добави: — Господин Уан беше мълчалив човек и отбягваше да говори за личния си живот. Обичаше самотата. Свободните часове прекарваше в малката си стаичка в задния двор на дома. Единственото му забавление бяха кратките разходки в градината.

— Не пишеши ли и не получаваше ли писма?

— Доколкото ми е известно, не, ваше превъзходителство — домоуправителят се поколеба за миг. — От някои случайно изпуснати думи за миналото му съм останал с впечатление, че жена му го е напуснала. Изглежда, много я е ревнувал — служителят хвърли тревожен поглед към господаря си, но щом видя, че Лин гледа право пред себе си и като че изобщо не го слуша, продължи малко по-самоуверено: — Господин Уан нямаше никакви други средства за препитание, ваше превъзходителство, и беше много пестелив. Едва ли харчеше и грош от заплатата си, никога не наемаше носилка, дори и през свободните си дни. Но навремето трябва да е бил заможен човек,

както личеше по някои дребни жестове. Дори си мисля, че е бил знатен сановник, защото понякога, когато го изненадвах, се обръщаше към мен с доста повелителен тон. Мисля, че е загубил всичко, и парите, и високото си положение. Но не изглеждаше, че съжалява. Веднъж ми каза: „Парите не струват нищо, ако не изпитваш наслаждение, докато ги харчиш. Свършиш ли ги, всякакво положение губи блъсъка си.“ Доста странно схващане за толкова образован господин, помислих си тогава... ако се осмеля да уточня... ваше превъзходителство.

Лин погледна към домоуправителя си и каза насмешливо:

— Ти, както изглежда, намираш време за пилеене в това домакинство. Занимаваш се с ключки, наместо да надзираш слугите.

— Оставете човека да говори! — скастри го съдията. После отново се обърна към домоуправителя: — Няма ли никаква възможност да разберем къде е ходил Уан през свободните си дни? Ти трябва да знаеш. Виждал си го да излиза и да се връща...

Домоуправителят сбърчи чело и отговори:

— Ами правеше ми впечатление, че господин Уан винаги изглеждаше оживен на излизане, но се връщаше посърнал. Понякога изпадаше в меланхолично настроение. Но това никога не пречеше на работата му като възпитател, ваше превъзходителство. Винаги с готовност отговарял на всякакви трудни въпроси, каза онай ден за него младата госпожица.

— Заявихте, че Уан е възпитавал само внуките ви — остро се обърна съдията към Лин. — Сега се оказва, че е обучавал и дъщеря ви.

Старейшината изгледа свирепо домоуправителя. Навлажни пресъхналите си устни и отговори кратко:

— Да, допреди два месеца, преди тя да се омъжи.

— Ясно — Ди стана от стола си и нареди на домоуправителя: — Заведи ме в стаята на господин Лин! — после направи знак на Хун да го последва. Лин понечи да се присъедини към тях, но съдията го спря:
— Вашето Присъствие не е наложително.

Домоуправителят поведе съдията и Хун през лабиринт от коридори към задната част на обширния дом. Отключи тясна врата, вдигна високо свещта и им показа бедно обзаведена стаичка. В нея имаше само бамбуков нар, просто писалище, стол с права облегалка, бамбукова етажерка с няколко книги и кутия за дрехи от черна кожа. По стените висяха хартиени свитъци, върху които доста изкусно бяха

изрисувани с туш орхидеи. Проследявайки погледа на съдията, домоуправителят каза:

— Това беше единственото любимо занимание на господин Уан, ваше превъзходителство. Обичаше орхидеите и знаеше всичко за отглеждането им.

— Нямаше ли господин Уан саксии с орхидеи?

— Не, ваше превъзходителство. Едва ли можеше да си позволи такъв разкош, те са ужасно скъпи.

Съдията кимна. Взе от етажерката няколко томчета с подгънати ъгли на страниците и ги прелисти набързо. Оказаха се евтини издания на романтична поезия. После отвори черната кожена кутия. Беше натъпкана с мъжки дрехи, износени, но от добро качество. На дъното й имаше ковчеже за пари с няколко дребни монети. Ди се обърна към писалището. Чекмеджето нямаше ключалка. Откри обичайните пособия за писане, но не и пари, сметки или някаква разписка. Затвори рязко чекмеджето и попита гневно домоуправителя:

— Кой е претърсал тази стая в отсъствието на господин Уан?

— Никой не е влизал тук, ваше превъзходителство! — уплашено го увери домоуправителят. — Господин Уан винаги заключваше на излизане, а единственият резервен ключ е у мен.

— Вие сам ми казахте, че господин Уан не е харчел нито грош, нали? Какво е станало със спестяванията МУ за една година? Тук има само дребни грошове.

Домоуправителят поклати стъписано глава:

— Наистина не мога да ви кажа, ваше превъзходителство. Сигурен съм, че никой не е влизал тук. А всички слуги работят при нас от години. Никога нищо не е било открадвано.

Известно време съдията остана прав до писалището. Гледаше напрегнато рисунките и бавно поглаждаше бакенбардите си. После се обърна и каза:

— Водете ни обратно в приемната.

Докато служителят крачеше пред тях по криволичещите коридори, съдията подхвърли:

— Домът се намира в хубав, спокоен квартал.

— О, да, ваше превъзходителство. Много спокойно и порядъчно място.

— Точно в такива спокойни и порядъчни места са най-добрите публични домове — сухо вметна съдията. — Има ли нещо такова наоколо?

Неочакваният въпрос изненада домоуправителя. Той се прокашля и отвърна с явно притеснение:

— Само един, ваше превъзходителство, на две преки оттук. Много висока класа, посещават го само благовъзпитани хора. Съдържателката е госпожа Куан. Там никога не са ставали скандали или други неразбории.

— Радвам се да го чуя — каза съдията.

Когато се върнаха във всекидневната, Ди каза на стопанина на дома, че се налага да го придружи до съдилището заради официалното разпознаване на мъртвото тяло. Докато ги носеха нататък в паланкина на съдията, старейшината на ковачите пазеше неловко мълчание. След като Лин заяви, че мъртвецът наистина е неговият домашен възпитател, и попълни необходимите документи, съдията го освободи. После каза на Сержант Хун:

— Сега ще сложа някоя по-удобна дреха. А ти иди и кажи на началника на стражата да ни чака на двора с двама от хората си.

Сержант Хун намери съдията в личния му кабинет. Вече беше в приста роба от тъмносив памучен плат с широк черен пояс, на главата му имаше прилепната черна шапчица. Хун понечи да попита къде отиват, но се отказа, щом видя угроженото изражение на господаря си, и мълчаливо го последва на двора. Началникът на стражата и двамата му подчинени се изпънха и застанаха мирно, когато зърнаха съдията.

— Знаете ли адреса на публичния дом в Северния квартал, недалеч от жилището на майстор Лин? — попита съдията.

— Разбира се, ваше превъзходителство — раболепно отговори ефрейторът. — Това е заведението на госпожа Куан. Редовно разрешително, много висока класа, посещават го...

— Знам, знам — припряно го прекъсна съдията. — Ние ще идем там пеша. Ти с хората си върви напред.

Улиците отново се изпълваха с народ. Множеството се тълпеше под гирляндите от цветни фенери, окачени по дълбината на улиците и по фасадите на всички дюкяни и гостилиници. Началникът на стражата

и подчинените му безцеремонно разблъскваха с лакти гражданите и проправяха път за съдията и сержант Хун. Дори затънтената уличка, където се намираше заведението на госпожа Куан, беше пълна с хора. Когато ефрейторът почука и каза на вратаря, че е дошъл магистратът, уплашеният старец бързо поведе съдията и сержант Хун в луксозно обзаведения хол в предния двор. За старяваща, прилично облечена прислужничка веднага постави на масата изящен стапинен сервиз за чай. След малко се появи висока красива жена на трийсетина години, направи дълбок поклон и се представи: госпожа Куан, вдовица. Носеше права рокля с дълги ръкави и семпла кройка, но от скъп тъмновиолетов плат. Жената остана права пред съдията в почтително очакване той да заговори пръв. Сержант Хун се изправи зад стола на съдията, скръстил ръце в широките си ръкави. Съдията отпи бавно от ароматния чай и установи, че в хола цари пълна тишина. Всички шумове се погльщаха от златотканите завеси и драпериите от тежък брокат. Във въздуха се носеше тънкото ухание на рядко и много скъпо благованение. Наистина всичко беше от висока класа. Ди остави чашата и започна:

— Лично аз не одобрявам дейността ви, госпожо Куан, но съм принуден да призная, че тя е едно необходимо зло. Докато поддържате ред и се отнасяте добре с момичетата, няма да ви създавам неприятности. Колко момичета работят за вас?

— Осем, ваше превъзходителство. Естествено, всичките са закупени по законен път, а повечето от тях са изпратени тук направо от родителите им. На всеки три месеца главният счетоводен тефтер с приходите се изпраща в съдилището, за да бъдат изчислени данъците ми. Вярвам, че...

— Не, в това отношение нямам претенции. Но ме уведомиха, че нас скоро едно от момичетата е било откупено от много богат почитател. Коя е щастливката?

Върху лицето на госпожа Куан се изписа искрено недоумение:

— Трябва да е станала някаква грешка, ваше превъзходителство. Всичките ми момичета са много млади, най-голямото е на деветнайсет години. Още не са завършили обучението си по музика и танци. Те, разбира се, много се стараят да се харесат, но никоя от тях не е успяла да си осигури благоразположението на някой по-заможен клиент и да установи с него... хм... по-трайни отношения — жената замълча,

после добави кокетно: — Въпреки че една такава сделка, естествено, би ми донесла солидна печалба, аз не настоявам на това, преди момичетата да навършат двайсет години и да постигнат пълно съвършенство в професията си.

— Ясно — каза съдията.

Помисли си унило, че тази информация опровергава правдоподобната хипотеза, която си бе изградил. Сега когато подозрението му се бе окказало погрешно, щяха да са необходими продължителни разследвания, които трябваше да започнат от ковача в столицата, препоръчал Уан на майстор Лин. Внезапно му хрумна нещо. Да, струваше си да опита! Той хвърли строг поглед към госпожа Куан и каза хладно:

— Не го усуквайте, госпожо Куан. Освен тези осем момичета, които живеят тук, има още едно, което сте настанили в собствено жилище. Това е сериозно провинение, тъй като разрешителното ви важи само за този дом.

Съдържателката оправи един кичур на изящната си прическа. Дългият ѝ ръкав се смъкна надолу и откри бяла закръглена предмишница. После отговори спокойно:

— Сведенията ви са верни само отчасти, ваше превъзходителство. Предполагам, че става дума за госпожица Лян, която живее на съседната улица. Дамата е елитна куртизанка от столицата, около трийсетгодишна. Професионалното ѝ име е Розова Роса. Била е много популярна из висшето общество и е успяла да спести достатъчно, за да се откупи сама, без обаче да върне документа си за право на практика. Иска да се задоми, затова е дошла в Пуян, да си почине и на спокойствие да се огледа за подходяща партия за женитба. Много интелигентна жена, ваше превъзходителство. Добре знае, че онези елегантни и лекомислени млади мъже в столицата не са склонни да завързват постоянни връзки, затова търси някой улегнал мъж с известно състояние и с положение в обществото. От време на време приема тук, в моята къща, някой по-особен клиент. Негово превъзходителство ще намери приходите от нея в отделен тефтер, също редовно представян за справка. Тъй като госпожица Лян е запазила разрешителното си, а и данъците върху печалбата ѝ са платени... Гласът ѝ заглъхна. Съдията изпита вътре в себе си радост,

заштото осъзна, че най-сетне е попаднал на вярна следа. Но придае на лицето си гневно изражение, бълсна с юмрук по масата и извика:

— Значи мъжът, откупил Розова Роса, за да се ожени за нея, е подло измамен. Не е имало нужда да плаща нищо — нито на вас, нито на бившия ѝ собственик в столицата. Говорете! Не сте ли се готвели двете да си поделите тези пари, получени от нищо неподозирация покровител уж като откуп?

Сега вече госпожа Куан загуби самообладание. Падна на колене пред стола на съдията Ди и многократно удари чело о пода. После вдигна нагоре очи и проплака:

— Моля ви, ваше превъзходителство, да простите на нищожната отрепка, коленичила в нозете ви! Парите още не са платени. Покровителят ѝ е високопоставена личност, колега на негово превъзходителство... магистрат на един от съседните окръзи. Ако научи за това...

Тя се разхълца. Съдията се обрна и хвърли многозначителен поглед на Хун. Нямаше кой друг да бъде освен влюбчивия му колега от Цинхуа, магистрата Луо. Той кресна на госпожа Куан:

— Тъкмо магистратът Луо ме помоли да извърша това проучване. Кажете ми къде живее госпожица Лян. лично ще я разпитам за тази непочтена сделка.

Съдията и хората му бързо стигнаха до адреса на съседната улица, който им даде обляната в сълзи госпожа Куан. Преди да почука на вратата, началникът на стражата огледа набързо улицата в двете посоки и каза:

— Ако не се лъжа, ваше превъзходителство, каналът, в който се е удавил просякът, минава точно зад гърба на тази къща.

— Добре — възклика съдията. — Чакай, аз ще почукам. Вие с двамата стражници се прилепете за стенат докато ние със сержанта влизаме. Чакайте тук.

След няколко почуквания шпионката на вратата с отвори и един женски глас попита:

— Кой е?

— Нося съобщение от магистрата Луо за някоя си госпожица Розова Роса — учтиво се обади съдията.

Вратата веднага се отвори. Невисока жена в тънка домашна роба от бяла коприна покани двамата мъже да влязат. Докато ги въвеждаше

в откритата към предния двор приемна, съдията забеляза, че въпреки дребния си ръст тя има прекрасна фигура. След като влязоха, жената с любопитство огледа посетителите, после ги покани да седнат на пищно резбования диван от палисандрово дърво и каза с известно колебание:

— Аз... съм Розова Роса. С кого имам честта...

— Няма да отнемам много от времето ви, госпожице Лян — прекъсна я съдията.

Огледа я. Имаше изящно изваяно подвижно лице с изразителни бадемови очи и деликатна малка уста — жена с изключителна интелигентност и чар. И все пак нещо не се връзваше с предположението му. Очите на Ди обходиха елегантно обзаведената приемна. Погледът му се спря на висока етажерка от полиран бамбук, окачена до страничния прозорец. На всяка от трите полици, разположени една над друга, имаше по една редица красиви порцеланови саксии с орхидеи. Въздухът бе пропит с нежния им аромат. Съдията посочи към етажерката и каза:

— Магистратът Луо ми е разказал за хубавата ви колекция от орхидеи, госпожице Лян. И аз много ги обичам. О, но я погледнете... Ех, колко жалко! Втората на най-горната полица е започнала да вехне. Струва ми се, че има нужда от специални грижи. Бихте ли я свалили, за да я разгледам?

Тя го погледна изпитателно, но очевидно реши, че е по-добре да поддържа непринудения тон с този странен приятел на магистрата Луо. Взе от ъгъла една бамбука стълба, подпра я на етажерката и чевръсто се заизкачва, като свенливо придръпваше тънката роба около красивите си нозе. Точно когато се канеше да поеме саксията, съдията внезапно се приближи до стълбата и непринудено каза:

— Господин Уан ви наричаше Орхидея, нали, госпожице Лян? Несъмнено ви приляга много повече от Розова Роса.

Госпожица Лян замръзна на място. Гледаше надолу към съдията с все по-разширяващи се от страх очи. Той добави рязко:

— Господин Уан стоеше точно на моето място, когато вие стоварихте саксията върху главата му, нали?

Тя се олюя. Нададе вик и трескаво затърси опора, за да не падне. Съдията стисна здраво стълбата. После посегна нагоре, хвана я

през кръста и я свали на пода. Тя притисна ръце към задъханите си гърди и прошепна:

— Не зная... Кой сте вие?

— Аз съм магистратът на Пуян — хладно отвърна съдията. — След като сте убили Уан, вие сте заместили счупената саксия с нова и сте посадили друга орхидея. Затова е клюомнала...

— Не е вярно! — изкреша тя. — Подъл клеветник! Аз ще...

— Имам доказателство — прекъсна я съдията. — Един от слугите на съседите ви е видял как влачите мъртвото тяло към канала зад дома. Освен това намерих в стаята на Уан бележка, в която той пише, че се страхува да не го убиете, след като сте си намерили богат покровител, готов да се ожени за вас.

— Ах, този подлец! — извика тя. — Закле се, че не пази никакви писмени... — тя прехапа гневно червените си устни и замълча.

— Известно ми е всичко — с равен глас каза съдията — Уан е искал нещо повече от седмично посещение. Така е застрашил връзката ви с магистрата Луо, която не само би донесла добри пари за вас и за господ Куан, но и би осигурила живота ви. Затова сте убили любовника си.

— Любовник?! — изкреша тя. — Да не си мислите, че бих позволила на този сакат нещастник дори да ме докосне! Стигаше ми, че трябваше да понасям гнусните му милувки преди, още в столицата.

— И все пак сте го пускали в постелята си и тук — с презрение изсумтя съдията.

— Знаете ли къде спеше? В кухнята! Изобщо не биваше да му позволявам да идва тук, но ми беше полезен, защото отговаряше вместо мен на любовните писма, които получавах, а освен това купуваше и отглеждаше тези орхидеи, та да имам цветя, които да вплитам в косите си. Изпълняваше също ролята на портиер и носеше чай и освежителни напитки, когато при мен беше някой от любовниците ми. За какво друго според вас му позволявах да идва тук?

— Предполагам, защото е харчел всичките си пари заради вас... — сухо отвърна съдията.

— Проклет глупак! — отново избухна тя. — Даже когато му казах, че между нас всичко е свършено, продължи да се влачи след мен. Говореше, че не можел да живее, без поне от време на време да вижда лицето ми... Гнусен дрипльо! Тази смехотворна всеотдайност

вредеше на името ми. Заради него се наложи да напусна столицата и да се заровя в това затънто място. И каквато съм глупачка, вярвах на престорените усмивки на този нещастник. Да остави бележка, с която ме обвинява! Той ме съсира.

Хубавото ѝ лице се превърна в злобна маска. В без силния си гняв тя започна да тропа по пода с малкия си крак.

— Не — уморено каза съдията, — Уан не ви е обвинявал. Това, което казах преди малко за бележката, не беше вярно. Освен няколкото рисунки на орхидеи, които е направил, мислейки за вас, в стаята му нямаше нищо, което да ви уличава. Горкият заблуден човек ви е бил верен до края на живота си!

Съдията плесна с ръце. Когато ефрейторът и двамата стражници нахлуха в стаята, той им заповяда:

— Оковете тази жена и я хвърлете в тъмницата! Тя се призна за виновна в подло убийство — и докато двамата стражници държаха ръцете ѝ, а началникът им започна да ги връзва с верига, добави: — Понеже няма никакво основание да се подаде молба за смекчаване на наказанието, ще бъдете обезглавена на дръвника.

После се обърна и излезе, следван от сержант Хун. Истеричните писъци на жената бяха заглушени от шумния смях и възгласите на група весели младежи, които се изсипаха на улицата, размахвайки в ръка красivo оцветени фенери.

Когато се върнаха в трибунала, съдията отведе Хун направо в личните си покой. Докато крачеха към задния салон, Ди каза:

— Да изпием по чаша чай, преди да се присъединим към вечерята в женското отделение.

Двамата мъже седнаха до кръглата маса. Огромният фенер, окачен на стряхата, както и другите, пръснати между храстите в градината, бяха угасени. Но пълната луна озаряваше салона с тайнствена светлина. Съдията изпи набързо чая си, после се облегна назад и започна без предисловие:

— Преди да идем при Лин, старейшината на гилдията на ковачите, знаех само, че просякът не е бил просяк и че е бил убит на друго място с удар в тила, вероятно със саксия, както подсказваха финият прах и песъчинките. После, докато разговарях с Лин, за момент допуснах, че старейшината може да е замесен по някакъв

начин в убийството. По време на посещението си при мен той не спомена и дума за изчезването на Уан, а после ми се стори странно, че не попита какво точно му се е случило. Но скоро разбрах, че Лин е от ония неприятни типове, които не дават пукната пара за хората, които работят при тях, и че беше кисел, защото прекъснах семейната му вечеря. Думите на домоуправителя ме насочиха по върната следа. Той каза, че семейният живот на Уан е бил разбит, след като е загубил състоянието си. А когато спомена за ревността му, предположих, че в случая е замесена жена. Тогава реших, че Уан е бил безумно влюбен в някоя известна куртизанка.

— А защо не в някоя скромна девойка или жена или дори в най-обикновена проститутка? — възрази сержантът.

— Ако е била скромна жена, не би имало нужда да изхарчва за нея цялото си състояние. Би могъл просто да се разведе и да се ожени за възлюблената си. А ако е била обикновена проститутка, е можел да я откупи на умерена цена и да я настани в някоя скромна къщичка, без да се налага да жертва богатството и общественото си положение. Не, сигурен бях, че възлюблената на Уан е известна столична куртизанка, която е била в състояние да го изстиска като лимон, а после да го разкара и да мине на следващия. Предположих, че Уан е отказал да бъде захвърлен като мръсна носна кърпа и е започнал да ѝ досажда. Тогава тя е напуснала столицата и е дошла в Пуян, за да започне отначало. Знае се, че в този окръг живеят множество заможни търговци. Допуснах също, че Уан я е последвал тук и я е принудил да го приема в определени дни със заплахата, че ако не се съгласи, ще разкрие мръсната ѝ игра. И най-сетне, когато е хванала на въдицата си лековерния ми колега Луо, Уан е започнал да я изнудва и тя се е видяла принудена да го убие — съдията въздъхна и добави: — Сега вече знаем, че истината е била по-различна. Уан е жертввал всичко заради нея. Дори жалката си заплата на домашен възпитател е харчел, за да ѝ купува орхидеи. Задоволявал се е да я вижда и да говори с нея всяка седмица по няколко часа, през които е бил огорчаван и унижаван. Понякога, Хун, мъжката глупост се поражда от дълбока и безразсъдна страсть, която ѝ придава трогателно величие.

Хун замислено подръпваше редките си сиви мустаци. След известно време попита:

— Тук в Пуян има сума ти куртизанки. Как разбрахте, господарю, че възлюбената на Уан е от дома на госпожа Куан? И защо решихте, че именно тя го е убила, а не например някой друг ревнив любовник?

— Уан не е ползвал носилка. Тъй като е бил куц, излизаше, че трябва да е ходел недалеч от дома на старейшината. Това ме насочи към заведението на госпожа Куан. Попитах я кое от момичетата е било откупено наскоро, защото такова събитие е най-правдоподобният мотив за убийство — възможно е куртизанката да е искала да се отърве от натрапчив бивш любовник. Е, сега знаем, че Уан наистина ѝ е досаждал. Но не чрез заплахи, изнудване или други долни средства. Онова, което я е накарало да го мрази и презира, е била кучешката му привързаност. Колкото до другата възможност, която спомена, помислих и за нея, естествено. Но ако убиецът е бил мъж, е щял да отнесе тялото по-надалеч, както и да се погрижи по-старателно убитият да не бъде разпознат. Фактът, че маскировката се е изчерпала с обличането на жертвата в парцалива просияшка дреха и разчорлянето на косата ѝ, говори, че престъплението е било извършено от жена. Жените си мислят, че една смяна на роклята и прическата ги преобразява напълно. Госпожица Лян е приложила този метод спрямо мъж и това е било голяма грешка от нейна страна — съдията отпи от чашата, която сержантът бе напълнил отново, и продължи: — Разбира се, всичко това би могло да бъде майсторски инсценирано от някой друг, за да бъде заподозрена госпожица Лян, но сметнах, че вероятността е много малка. Госпожица Лян беше най-подозрителна. Когато началникът на стражата ми каза, че убитият просяк е бил намерен зад къщата ѝ, разбрах, че предположението ми е правилно. Но щом влязохме, видях, че тя е дребна и не особено силна жена, която никога не би могла да удари високата си жертва по главата. Затова веднага се огледах за скрит капан и го съзрях в саксиите с орхидеи на високата полица, където пък вехнештото цвете ме насочи към крайното решение. По всяка вероятност тя се е качила на стълбата и е помолила Уан да я придържа. Тогава е казала нещо, което го е накарало да извърне глава, и е стоварила саксията върху черепа му. Тези и други подробности ще научим утре при разпита на госпожица Лян в съдилището. А не мисля, че госпожа Куан е направила нещо повече от това да помогне на госпожица Лян при скальпването на плана за

измъкване на пари от Луо под формата на такса за откупването. Очарователната ни домакиня не би се забъркала в убийство. Заведението ѝ е от висша класа, не забравяй!

Хун кимна.

— Вие, господарю, не само разкрихте тайната на едно коварно убийство, но и спасихте магистрата Луо от брак с една жестока и зла жена.

Съдията се поусмихна:

— Следващия път, когато срещу Луо — каза той, — ще му разкажа този случай. Разбира се, без да споменавам, че зная кой е бил покровителят на госпожица Лян. Палавият ми приятел сигурно е посещавал моя окръг инкогнито. Надявам се, че ще си извлече поука от тази история.

Хун тактично се въздържа от коментари по адрес на лекомисления колега на господаря си. Само добави с доволна усмивка:

— И тъй, всички загадки в този интересен случай са вече разгадани!

Съдията отпи голяма глътка чай. Докато оставяше чашата си на масата, отговори тъжно:

— Не, Хун, не всички.

Реши, че сега е времето да разкаже на Хун и за призрака на покойния просяк, без което убийството би било обикновен нещастен случай. Но точно когато понечи да заговори, в стаята нахълта най-големият му син. Щом видя ядосаното лице на баща си, момчето бързо се поклони и рече:

— Мама каза, че можем да вземем този хубав фенер в спалнята си, господарю.

Когато баща му кимна, детето затегли едно кресло към колоната. Покатери се на високата облегалка, пресегна се нагоре и откачи от стряхата големия фенер от шарена коприна. После скочи на пода, запали с огниво поставената вътре свещ и вдигна фенера високо над главата си, за да го покаже на баща си.

— Правихме го с кака цели два дни, господарю. — гордо каза то.
— Затова не искахме Акуей да го повреди. Ние обичаме безсмъртния Ли, той е едно такова миличко грозно старче!

Като посочи рисунката, която децата бяха направили върху фенера, съдията попита:

— А знаете ли историята му? — и когато момчето поклати отрицателно глава, бащата продължи: — Преди много, много години Ли бил приказно красив млад алхимик, който бил изчел всички книги и владеел всички магьоснически изкуства. Можел да отделя душата от тялото си и да се рее на воля между облаци, като оставял празното тяло на земята, а когато се върнел, влизал обратно в него. Веднъж обаче, когато Ли най-безгрижно зарязал тялото си на една нива, стопаните й го намерили. Помислили го за изоставен труп и го заровили в земята. Когато Ли се върнал, видял, че красивото му тяло е изчезнало. Отчаян, той трябало да влезе в трупа на един стар, грозен и куц просяк издъхнал край пътя... И останал завинаги в неговото тяло. Макар че по-късно успял да изнамири еликсир да безсмъртието, така и не могъл да поправи сторената грешка и се присъединил към Осмината безсмъртни в този вид: Ли с тоягата, безсмъртният просяк...

Момчето остави фенера на пода.

— Не го харесвам повече! — презрително рече то. — Ще кажа на кака, че Ли е бил глупак, който е получил, каквото си е заслужил.

То коленичи, пожела на баща си и Хун лека нощ и изприпка навън.

Съдията погледна след него със снизходителна усмивка. Вдигна фенера, за да духне свещта, и изведнъж застина. Загледа се във високата сянка на безсмъртния просяк, легнала върху варосаната стена. После уж случайно завъртя фенера, като че ли го беше люшнало течението. Призрачната сянка на куция старец се придвижи бавно по стената и изчезна в градината.

Съдията въздъхна дълбоко, духна свещта и постави фенера обратно на пода. После каза бавно на сержантата:

— В крайна сметка ти си прав, Хун. Всички загадки са разрешени, поне тези, които се отнасят до смъртния просяк. Той е бил глупак. А колкото до безсмъртния... не съм много сигурен — той стана и добави с уморена усмивка: — Ако съдим за познанията си по това, което не знаем, а не по онова, което знаем, ще излезе, че всички сме само невежи глупаци, Хун. Всички! Хайде сега да вървим при жените ми.

---

[1] Осмината безсмъртни образуват една от най-популярните групи божества в китайската митология и често са обект на

художествено пресъздаване. Те олицетворяват обществото в напречен разрез: от богат до беден, от старец до младеж и прочее. В настоящия разказ става дума за един от тях — Ли Тиегуай (в превод: Ли с желязната тояга), като съдбата му е описана в един от многото митологични варианти. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.